

از فاطمه ای که معصومه بود

<"xml encoding="UTF-8?">

تولد حضرت فاطمه معصومه

تاریخ، چشم به راه فاطمه ای دیگر است. انتظار به سر می آید و شمیم دل نوازی، خانه خورشید را فرامی گیرد. خنکای حضور دوباره فاطمه (سلام الله علیها) در فضای مدینه جاری می شود و کوثر فاطمی، جوشیدن می گیرد. به کوچه باغ های حرم تو پناه می آورم و در سایه سار ملکوتی آن، نفسی تازه می کنم. کنار نهر استجابت می نشینم و قطره ای می شوم در آبی زلال اشک های زائران ات. ضریح نورانی ات را در آغوش می گیرم و از بین شبکه های آن، مزار مطهر تو را تماشا می کنم. باورم نمی شود! آیا به این سادگی، به زیارت تو آمده ام! تو که زیارت ات، هم سان زیارت یاس گم شده مدینه است!

حضرت فاطمه معصومه (سلام الله علیها)، روز اول ذیقعدة سال 173 سال هجری، در شهر مدینه، چشم به جهان گشود. این بانوی بزرگ وار، از همان آغاز، در محیطی پرورش یافت که پدر و مادر و فرزندان، همه، به فضایل اخلاقی آراسته بودند. عبادت و زهد، پارسایی و تقوا، راست گویی و بردباری، استقامت در برابر ناملایمات، بخشنده گی، پاک دامنی و نیز یاد خدا، از صفات برجسته این خاندان پاک سیرت و نیکو سرشت بود. پدران این خاندان، برگزیدگان و پیشوایان هدایت، گوهرهای تاب ناک امامت و سکان دارای کشتی انسانیت بودند.

سرچشمه دانش

حضرت معصومه (سلام الله علیها)، در خاندانی که سرچشمه علم و تقوا و فضایل اخلاقی بود، پرورش یافت. پس از آن که پدر بزرگ وارش، شهید شد، فرزند آن امام، حضرت رضا (علیه السلام)، عهده دار تعلیم و تربیت

خواهران و برادران خود شد و تأمین مخارج آنان را نیز بر عهده گرفت. در اثر توجهات زیاد آن حضرت، هر یک از فرزندان امام کاظم (علیه السلام)، به مقامی والا دست یافتند و زبان زد همگان شدند.

«ابن صباغ ملکی» در ابن باره می گوید:

«هر یک از فرزندان ابن الحسن موسی، معروف به کاظم، فضیلتی مشهور دارد. « بدون تردید، در میان فرزندان امام کاظم (علیه السلام)، بعد از حضرت رضا (علیه السلام)، حضرت معصومه (سلام الله علیها)، از نظر علمی و اخلاقی، والا مقام ترین آنان است. از اسامی، لقب ها، تعریف ها و توصیفات که ائمه اطهار (علیه السلام) از ایشان گفته اند، این حقیقت، آشکار و روشن می شود که ایشان نیز چون حضرت زینب (سلام الله علیها)، «عالمه غیر معلمه» بوده است.

مظهر فضایل

حضرت فاطمه معصومه (سلام الله علیها)، مظهر فضایل و مقامات است. روایات معصومان (علیه السلام)، فضیلت ها و مقامات بلندی را به آن حضرت، نسبت می دهد. امام صادق (علیه السلام) در این باره می فرماید:

«آگاه باشید که برای خدا، حرمی است و آن مکه است و برای پیامبر خدا، حرمی است و آن مدینه است و برای امیرمؤمنان، حرمی است و آن کوفه است. بدانید که حرم من و فرزندانم بعد از من، قم است. آگاه باشید که قم، کوفه کوچه ماست.

بدانید بهشت، هشت دروازه دارد که سه تای آن ها به سوی قم است. بانویی از فرزندان من به نام فاطمه، دختر موسی، در آن جا رحلت می کند که با شفاعت او، همه شیعیان ما وارد بهشت می شوند. «

مقام علمی حضرت معصومه (سلام الله علیها)

حضرت معصومه (سلام الله علیها)، از جمله بانوان گران قدر و والا مقام جهان تشیع است و مقام علمی بالایی دارد. نقل شده که روزی، جمعی از شیعیان، به قصد دیدار حضرت موسی بن جعفر (علیه السلام) و پرسیدن پرسش هایی از ایشان، به مدینه منوره مشرف شدند. چون امام کاظم (علیه السلام) در مسافرت بود، پرسش

هاي خود را به حضرت معصومه (سلام الله عليها) که در آن هنگام، کودکي خردسال بود، دادند. فردي آن روز، براي بار ديگر، به منزل امام رفتند. ولي هنوز ايشان از سفر برنگشته بود. پس به ناچار، پرسش هاي خود را باز خواستند تا در مسافرت بعدي به خدمت امام برسند، غافل از اين که حضرت معصومه (سلام الله عليها)، جواب پرسش ها را نوشته بود. وقتي پاسخ ها راديدند، بسيار خوشحال شدند و پس از سپاس گزاري فراوان، شهر مدينه را ترک کردند. از قضاي روزگار، در بين راه، با امام موسي بن جعفر (عليه السلام) مواجه شده، ماجراي خويش را باز گفتند. وقتي امام، پاسخ پرسش ها را مطالعه کردند. سه بار فرمودند: «پدرش به فدائيش.»

فضيلت زيارت

دعا و زيارت، پر و بال گشودن از گوشه تنهائي و تا اوج، با خدا بودن است. دعا و زيارت، جامي است زلال از معنويت ناب، در کام عطش ناک زندگي و زيارت حرم حضرت معصومه (سلام الله عليها)، بارقه اميدي در فضاي غبارآلود زمانه، فرياد روح مهجور در هنگامه غفلت و بي خبري و نسيمي فرح ناک و برخاسته از باغ هاي بهشت است. زيارت مرقد حضرت فاطمه معصومه (سلام الله عليها)، انسان را از غرق شدن در گرداب نوميدي باز مي دارد و به تلاش بيشتر، دعوت مي کند. زيارت مزار با صفاي کريمه اهل بيت (سلام الله عليها) سبب مي شود که زائر حرم، خود را نیازمند پروردگار ببيند، در برابر او خضوع کند، از مرکب غرور و تکبر که سرچشمه تمام بدبختي ها و سياه روزي هاست، فرود آيد و حضرت معصومه (س) را واسطه درگاه پروردگار عالميان قرار دهد. بر همين اساس است که براي زيارت آن حضرت، پاداش بسيار بزرگي وعده داده شده و آن، ورود به بهشت است. در اين باره امام جواد (عليه السلام) فرمود: «هرکس، عمه ام را در قم زيارت کند، بهشت از آن اوست.»

برگزیدن شهر قم

پس از آن که حضرت معصومه (عليه السلام) به شهر ساوه رسيد، بيمار شد. چون توان رفتن به خراسان را در خود نديد، تصميم گرفت به قم برود. يکي از نويسندگان، درباره اين که چرا حضرت معصومه (سلام الله عليها) شهر قم را برگزيد، مي نويسد: «بي ترديد، مي توان گفت که آن بانوي بزرگ، روي ملهم و آينده نگر داشت و با توجه به آينده قم و محوريته که بعدها براي اين سرزمين ميديد، بدین ديار روي آورد.»

زیارت حضرت معصومه (سلام الله علیها) از منظر روایات

درباره فضیلت زیارت حضرت معصومه (سلام الله علیها)، روایاتی فراوانی از پیشوایان معصوم رسیده است. از جمله، هنگامی که یکی از محدثان بر جسته قم، به نام «سعد بن سعد»، به محضر مقدس امام رضا (علیه السلام) شرف یاب می شود، امام هشتم، خطاب به ایشان می فرماید: «ای سعد! از ما در نزد شما قبری است. «سعد می گوید: فدایت شوم! آیا قبر فاطمه، دختر موسی بن جعفر (س) را می فرمایید؟ می فرماید: «آری، هرکس، او را زیارت کند، در حالی که به حق او آگاه باشد، بهشت از آن اوست. «پیشوای جهان تشیع، امام جعفر صادق (علیه السلام) نیز در این باره می فرماید: «هرکس، او را زیارت کند، بهشت بر او واجب می شود. «در حدیث دیگری آمده است: «زیارت او، هم سنگ بهشت است. «

زیارت ماثور درباره حضرت معصومه (سلام الله علیها)

یکی از ویژگی های حضرت معصومه (س)، زیارت نامه ای است که از معصومان (علیها السلام) به ما رسیده و پس از حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، او تنها بانوی بزرگ واری است که زیارت ماثور دارد. بانوان برجسته ای مانند «آمنه بنت وهب»، «فاطمه بنت اسد»، «خدیجه بنت خویلد»، «فاطمه ام البنین»، «زینب کبری»، «حکیمه خاتون» و «نرجس خاتون» که هیچ شک و تردیدی، درباره مقام بلند و جایگاه رفیع آن ها نیست، هیچ کدام زیارت ماثور از معصومان (علیها السلام) ندارند و این، نشان دهنده مقام والای این بانوی گران قدر اسلام است.

امام رضا (علیه السلام) و لقب «معصومه»

حضرت فاطمه معصومه (سلام الله علیها) ، بانویی بهشتی، غرق در عبادت و نیایش، پیراسته از زشتی ها و شبنم معطر آفرینش است. شاید یکی از دلایل انتخاب نام «معصومه» برای این بانو، آن باشد که عصمت مادرش، حضرت زهرا (سلام الله علیها)، در او تجلی یافت. براساس پاره ای از روایات، این لقب را امام رضا (علیه السلام)، برای این بانوی والا مقام برگزیدند؛ چنان که فقیه بلند اندیش و سپید سیرت شیعه، «علامه مجلسی»، در این باره می گوید: امام رضا (علیه السلام) در جایی فرمود: «هرکس معصومه را در قم زیارت کند، مانند کسی است که مرا زیارت کرده است.»

کریمه اهل بیت

از حضرت معصومه (سلام الله علیها) در میان دانش مندان و فقیهان گران قدر شیعه، با لقب «کریمه اهل بیت» یاد می شود. از میان بانوان اهل بیت، این نام زیبا، تنها به آن حضرت اختصاص دارد. براساس رویای صادق و صحیح نسب شناس گران قدر، مرحوم «آیت الله مرعشی نجفی»، این لقب از طرف امام صادق (علیه السلام) برای حضرت معصومه (سلام الله علیها) انتخاب شده است. در این رویا، امام صادق (علیه السلام) به آیت الله نجفی که با دعا و راز و نیاز، تلاش پی گیری برای یافتن قبر مطهر حضرت زهرا (سلام الله علیها) آغاز کرده، خطاب فرمود: «بر تو باد به کریمه اهل بیت.»

القاب حضرت معصومه (سلام الله علیها)

سه زیارت نامه برای حضرت معصومه (سلام الله علیها) ذکر شده که یکی از آن ها مشهور و دوتای دیگر، غیر

مشهور است. اسامي و لقب هايي که براي حضرت معصومه (سلام الله عليها) در دو زيارت نامه غير مشهور ذکر شده، اين هاست: طاهره (پاکيزه)، حميده (ستوده)، بره (نيکوکار)، رشيده (حديافته)، تقيه (پرهيزگار)، رضيه (خشنود از خدا)، مرضيه (مورد رضايت خدا)، سيده صديقه (بانوي بسيار راست گو)، سيده رضيه مرضيه (بانوي خشنود خدا و مورد رضاي او)، سيده ي نساء العالمين (سرور زنان عالم). همچنين محدثه و عابده، از صفات و القاب حضرت معصومه (سلام الله عليها) است.

شفاعت حضرت معصومه (سلام الله عليها)

بالاترين جا يگاه شفاعت، از آن رسول گرامي اسلام است که در قرآن کریم، از آن به «مقام محمود» ياد شده است. هم چنين، دو تن از بانوان خاندان رسول مکرم اسلام، شفاعت گسترده اي دارند که بسيار وسيع و جهان شمول است و مي تواند شامل همه اهالي محشر باشد. اين دو بانوي عالي قدر، صديقه اطهر، حضرت فاطمه زهرا (سلام الله عليها) و شفيعه روز جزا، حضرت فاطمه معصومه (سلام الله عليها) هستند. در مورد شفاعت گسترده حضرت زهرا (سلام الله عليها)، همين بس که شفاعت، مهریه آن حضرت است و به هنگام ازدواج، پیک وحی، طاقه ابريشمي از سوي پروردگار آورد که بر آن، جمله «خداوند مهریه فاطمه زهرا را شفاعت گنه کاران از امت محمد (صلی الله عليه و آله) قرار داد» نوشته شده بود. اين حديث را اهل سنت نيز نقل کرده اند. پس از فاطمه زهرا (سلام الله عليها) از جهت گستردگي شفاعت، هيچ بانويي به شفيعه محشر، حضرت معصومه (سلام الله عليها) نمي رسد. امام جعفر صادق (عليه السلام) فرمودند:

«با شفاعت او، همه شيعیان ما وارد بهشت مي شوند.»

راز قداست قم

در احاديث زيادي، به قداست قم اشاره شده است. امام صادق (عليه السلام)، قم را حرم اهل بيت (عليه السلام) و خاک آن را پاک و پاکيزه دانستند. هم چنين ايشان، در حديث مشهوري درباره قداست قم، به گروهی از اهالي ري فرمودند: «بانويي از فرزندان من، به نام فاطمه دختر موسي، در آن جا رحلت مي کند که با شفاعت او، همه

شیعیان ما وارد بهشت می شوند. »

این حدیث را امام صادق (علیه السلام) هنگامی فرمودند که حضرت موسی بن جعفر (علیه السلام)، هنوز دیده به جهان نگشوده بود. این حدیث والا، از رمز شرافت و قداست قم، پرده بر می دارد و روشن می شود که فضیلت و شرافت این شهر که در روایات آمده، از ریحانه پیامبر، کریمه اهل بیت (سلام الله علیها)، مهین بانوی اسلام، حضرت معصومه (سلام الله علیها) است که در این سرزمین، دیده از جهان فرو بست.

محبت و مباحات حضرت معصومه (سلام الله علیها) به امام هشتم

مدت 25 سال، حضرت رضا (علیه السلام)، تنها فرزند «نجمه خاتون» بود. پس از ربع قرن انتظار، سرانجام ستاره ای تابان، از دامن نجمه درخشید که هم سنگ امام هشتم (علیه السلام) بود. حضرت معصومه (سلام الله علیها) و برادرش، امام رضا (علیه السلام)، عواطف سرشار و محبت شگفت انگیزی به هم داشتند. هنگامی که نصرانی می پرسد:

شما که هستید؟ می فرماید: «من، معصومه، خواهر امام رضا (علیه السلام) هستم.» این تعبیر، از محبت سرشار آن حضرت به برادر بزرگوارش امام رضا (علیه السلام) و نیز از مباحات ایشان به این خواهر - برادری سرچشمه می گیرد.

سرآمد بانوان

بنابر مستندات رجالی، فرزندان دختر امام کاظم (علیه السلام) دست کم 18 تن بوده اند و فاطمه، در بین این همه بانوی گران قدر، سرآمد بود. حاج شیخ عباس قمی، آن گاه که از دختران موسی بن جعفر (علیه السلام) سخن می گوید، درباره فاطمه معصومه (سلام الله علیها) می نویسد: «برحسب آن چه به ما رسیده، افضل آن ها، سیده جلیله معظمه، فاطمه بنت امام موسی (علیه السلام)، معروف به معصومه است.»

فضیلت بی نظیر

«شیخ محمدتقی تستری»، در «قاموس الرجال»، حضرت معصومه (سلام الله علیها) را بانوی اسوه معرفی کرد و فضیلت وی را در میان دختران و پسران حضرت موسی بن جعفر (علیه السلام)، بعد از امام رضا (علیه السلام)، بی نظیر دانسته است. ایشان چنین می نویسد:

«در میان فرزندان امام کاظم (علیه السلام) بعد از امام رضا (علیه السلام)، کسی هم شأن حضرت معصومه (سلام الله علیها) نیست.»

بی گمان، این اظهار نظرها و نگرش ها درباره شخصیت فاطمه دختر موسی بن جعفر (علیه السلام)، بر برداشت هایی استوار است که از متن روایات وارده از ائمه اطهار (به دست آمده است. این روایت ها، مقام هایی را برای فاطمه معصومه (سلام الله علیها) بر شمرده اند که نظیر آن، برای دیگر برادران و خواهران وی نیامده. نام فاطمه معصومه (سلام الله علیها)، در شمار زنان برتر جهان قرار دارد.

بوی وصال

بی شک، اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و آله)، چهره های پرفروغی به جهانیان عرضه کرده اند که نام شان، مانند ستارگان درخشان، در آسمان فضایل می درخشد. درخشان ترین ستاره در میان بانوان بیت امام هفتم، فاطمه، فرزند پاکیزه موسی بن جعفر (علیه السلام) است؛ بانویی که سال هاست تشنگان معرفت، از حریم اش، زلال ایمان می نوشند و عارفان، با گذر بر زندگی فرزانه وارث و درک لحظه های آسمانی شدن اش، درهای عروج را به روی خود می گشایند و بوی وصال را در گستره زمین، منتشر می کنند.

به جان پاک تو ای دختر امام، سلام به هر زمان و مکان و به هر مقام، سلام تویی که شاه خراسان بود برادر تو بر آن مقام رفیع و بر این مقام، سلام به هر عدد که تکلم شود به لیل و نهار هزاربار فزون تر زهر کلام، سلام صبح تا شب و از شام تا طلوع صبح بر آستانه قدس ات علی الدوام، سلام در آسمان ولایت، مه تمامی تو ز پای تا به سرت، ای مه تمام، سلام به پیش گاه تو ای خواهر شه کونین ز فرد فرد خلیق، به صبح و شام، سلام منم که هر سر مویم به هر زمان گوید